

विद्यार्थ्यांच्या संपादनूक पातळीत
वाढ करण्यासाठी उपाययोजना
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: शैसापू-२०२२/प्र.क्र. १००/एसडी-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ११ मे, २०२२

संदर्भ :

- १) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२४११/(८०/११)/अर्थसंकल्प, दिनांक २३/९/२०११
- २) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र. शैगुवि-२०१५/(८०/१५)/एसडी-६, दिनांक २२/६/२०१५
- ३) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र.शैसापू-२०१५/प्र.क्र.२७५/एसडी-१ दिनांक ७/१/२०१६
- ४) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय क्र. भांखसं-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४, दिनांक १/१२/२०१६
- ५) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२२/प्र.क्र.४३/अर्थ-३ दिनांक ४/४/२०२२ व अ.शा.पत्र दिनांक ५/४/२०२२
- ६) शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. प्राशिसं/शैसा/कोउयो/२०२२-२३/२०१/१६६६ दिनांक १८/४/२०२२

प्रस्तावना :

बालकांचा मोफत व सक्तीचा शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ ची राज्यात एप्रिल, २०१० पासून अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. राज्यातील प्रत्येक मुलांस गुणवत्तापूर्ण शिक्षण प्राप्त करण्याचा अधिकार प्राप्त झालेला आहे. विविध सर्वेक्षण अहवालात सातत्याने मुलांच्या शैक्षणिक गुणवत्तेत घसरण होत असल्याचे दिसून आल्याने राज्यात दिनांक २२ जुन, २०१५ पासून प्रगत शैक्षणिक महाराष्ट्र कार्यक्रमाची अंमलबजावणी सुरु करण्यात आली. त्यानुसार सदर कार्यक्रमांतर्गत विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गुणवत्तेत वाढ करण्यासाठी वर्गातील शैक्षणिक वातावरण उत्साही, आनंदी आणि सतत क्रियाशील ठेवणारे तसेच वर्गामध्ये फक्त श्रवणावर भर न देता प्रत्यक्ष कृतीच्या माध्यमातून प्रात्यक्षिकरूपाने शैक्षणिक साहित्य माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासक्रमातील उद्दीष्टे साध्ये करण्यात येत असुन विद्यार्थ्यांच्या संपादनूक पातळी वाढ होत असल्याचे दिसून आले आहे.

कोविड-१९ च्या प्रार्दुभावामुळे मागील दोन शैक्षणिक वर्षांमध्ये बराच कालावधी शाळा बंद असल्यामुळे प्रामुख्याने प्राथमिक वर्गाचे विद्यार्थी शाळेपासून वंचित होते. त्यामुळे मागील दोन वर्षांमध्ये विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान झाले आहे. अशा परिस्थितीमध्ये विद्यार्थ्यांना शाळेच्या आणि शिक्षणाच्या मुळ प्रवाहाशी एकरूप ठेवणे अत्यंत गरजेचे आहे. कोविड-१९ चा प्रार्दुभाव कमी झालेला असल्यामुळे राज्यातील शाळा नियमित व पूर्ण क्षमतेने सुरु झालेल्या असुन प्रामुख्याने इयत्ता १ ली ते ४ थी च्या विद्यार्थ्यांना शिक्षणाच्या मुळ प्रवाहात एकरूप ठेवणे व त्यांचे कोविड काळात झालेले शैक्षणिक नुकसान भरुन काढणे अत्यंत आवश्यक आहे.

प्रस्तुत बाब विचारात घेऊन, इयत्ता १ ली ते ४ थी च्या अभ्यासक्रमातील उद्दीष्टे व अध्ययन निष्पत्ती साध्य होतील आणि अभ्यासक्रमातील मुलभूत संकल्पना अधिक स्पष्ट व दृढ होतील असे शैक्षणिक साहित्य संच विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध करुन देण्याबाबत शिक्षण संचालकांनी दिनांक १८/४/२०२२ च्या पत्रान्वये शासनास प्रस्ताव सादर केला आहे. शिक्षण संचालकांनी प्रस्ताविल्यानुसार राज्यातील जिल्हा परिषदांच्या शाळेतील इयत्ता १ ली ते ४ थी च्या विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक साहित्य संच उपलब्ध करुन देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

१. राज्यातील जिल्हा परिषदांच्या शाळेमधील इयत्ता १ ली व २ री आणि ३ री व ४ थी च्या वर्गांतील विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्यास्तरावरुन शैक्षणिक साहित्य संच उपलब्ध करुन देण्यासाठी रुपये १८४.९८ कोटी इतक्या तरतुदीच्या मर्यादेत प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाच्या दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ च्या शासन निर्णयातील नमूद तरतुदींचे व विहीत खरेदी नियमावलीचे पालन करुन सदर शैक्षणिक साहित्य संचाकरीता ई-निविदा प्रक्रिया राबवावी. सदरची प्रक्रिया शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या अध्यक्षतेखालील गठीत खरेदी समितीमार्फत पूर्ण करावी.

३. सदर बाबीसाठी “मागणी क्र.ई-२, २२०२, सर्वसाधारण शिक्षण, ८००-इतर खर्च, (०१) (०१) विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक साहित्य पुरविणे (२२०२H६७९), ३१ सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर)” या लेखाशिर्षातर्गत सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षात अर्थसंकल्पीत निधीमधून वित्त विभागाने दिनांक ४/४/२०२२ च्या परिपत्रकान्वये वितरीत केलेल्या निधीच्या मर्यादेत निधीचा विनियोग करावा. वित्त विभागाच्या निर्देशानुसार प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेत उर्वरित निधी उपलब्ध करुन देण्यात येईल.

४. वित्त विभागाने परिपत्रक दिनांक ४/४/२०२२ व अ.शा.पत्र दिनांक ५/४/२०२२ अन्वये निधी वितरण व खर्चासंदर्भात दिलेल्या निर्देशांचे तंतोतंत पालन करण्यात यावे आणि त्याप्रमाणे वित्त विभागाचे निर्देशानुसार अर्थसंकल्प कार्यासनाने वेळोवेळी निधीचे वितरण करावे.

५. यासाठी उपसचिव/सहसचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना “नियंत्रक अधिकारी” आणि कक्ष अधिकारी/अवर सचिव (रोख शाखा), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना “आहरण व संवितरण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. संबंधीत आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी सदरचा निधी कोषागारातून आहरीत करून शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना अंमलबजावणीसाठी सुपूर्द करावा व सदरचा निधी हा दिलेल्या उद्देशासाठीच खर्च करण्यात यावा.

६. सदरचा शासन निर्णय वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८ मधील भाग पहिला उपविभाग-३, अनुक्रमांक-४ परिच्छेद क्र.२७ (२) (ब) व वित्त विभाग, शासन परिपत्रक अर्थसं-२०२२/प्र.क्र.४३/अर्थ-३ दिनांक ४/४/२०२२ अन्वये विभागाला प्रदान करण्यात आलेल्या वित्तीय अधिकारानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०५१११२०९५६८३२१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संतोष गायकवाड)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री, शालेय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
२. मा.राज्यमंत्री, शालेय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
३. मा.विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधान सभा/परिषद यांचे स्वीय सहाय्यक
४. मा.सदस्य, महाराष्ट्र विधान सभा/परिषद
५. मा.सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक
६. आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
७. राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, चर्नीरोड, मुंबई
८. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
९. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
१०. विकास आयुक्त (उद्योग), उद्योग संचालनालय, मुंबई
११. संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१२. वरिष्ठ कोषागार अधिकारी, मुंबई

१३. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
१४. संचालक, महाराष्ट्र विद्या प्राधिकरण, पुणे
१५. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१६. सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक
१७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद सर्व
१८. शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद सर्व
१९. गटशिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती सर्व
२०. स्थानिक निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई
२१. सहसचिव (एसडी/प्रशा), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२२. उपसचिव (अर्थसंकल्प), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२३. उपसचिव, वित्त/नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२४. अवर सचिव (अर्थसंकल्प/रोख शाखा/एसडी-१), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२५. वित्त विभाग, (व्यय-५/अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई-३२
२६. निवडनस्ती (एसडी-१), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२